

Sygn. akt VI U 3633/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszcy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2016 r. w Bydgoszcy

na rozprawie

odwołania: J. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 3 listopada 2015 r., znak: (...)

w sprawie: J. Ś.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. Ś. prawo do emerytury od dnia (...) r.,
- 2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 22.06.2011r. Zakład ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonemu J. Ś. prawa do emerytury w oparciu o art. 184 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na to, że ubezpieczony na dzień 1.01.1999r. nie udowodnił 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, bowiem pozwany nie zaliczył powodowi jako takiej pracy okresu od 2.06.1980 r. do 31.12.1998 r. w Przedsiębiorstwie (...).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury powołując się na to, że w spornym okresie pracował w warunkach szczególnych jako operator maszyny drogowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przedstawiając argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. Ś., urodzony (...), w dniu 6.10.2015r. złożył wniosek o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

dowód: wniosek w aktach rentowych.

Ubezpieczony J. Ś. rozpoczął pracę w (...) Publicznych (...) n/N. (później Zakładzie (...) w N.) od 10.12.1979 r. gdzie zatrudnił się jako robotnik drogowy. Do połowy czerwca 1980 r. ukończył kurs maszyn drogowych i od 2.06.1980 r. został przeniesiony na stanowisko operatora wytwórni mas bitumicznych i wykonywał taką pracę do 2007 r.. Ubezpieczony wykonywał pracę operatora maszyny drogowej - wytwórni mas bitumicznych. Zaczynał pracę operatora w K. a następnie pracował w P. na tym samym stanowisku a praca operatora maszyny drogowej była moją stałą pracą wykonywaną ponad 8 godzin dziennie, często od 4.00 rano po 12 godzin. Ubezpieczony pracował też jako kierowca, bo mieszkalem w N. i miałem dowozić pracowników do pracy do P. na wyznaczoną godzinę pracy. Czynności te wykonywał jednak dodatkowo przed rozpoczęciem normalnego dnia pracy. Takie czynności wykonywał też świadek Z. K. i inni kierowcy. W okresie w którym ubezpieczony był brygadzystą pracował normalnie przy obsłudze maszyny drogowej i dodatkowo nadzorował pracę pracowników innych maszyn czyli spycharkowych i ładowarkowych. Ubezpieczony nie korzystał z urlopów bezpłatnych. Otrzymywał dodatki szkodliwe i posiłki regeneracyjne gdy pracowaliśmy dłużej niż 12 godzin i w okresie zimowym.

dowód: dokumenty w aktach osobowych powoda, świadectwo pracy zeznania świadków Z. K. i T. M., zeznania powoda –zapis A/V k.29

W świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 19.04.2013 r. wpisano, że powód w okresie od 2.06.1980 r. do 31.12. 1998r. pracował w spółce (...) n/N. jako maszynista zespołu maszyn do produkcji mas bitumicznych. W świadectwie pracy wpisano natomiast, że ubezpieczony pracował jako operator (...).

dowód: świadectwo pracy i świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w aktach rentowych powoda,

Powód urodzony 26.04. (...) złożył wniosek o przyznanie emerytury 6.10.2015 r.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów w aktach sprawy, których prawdziwości strony nie kwestionowały oraz zeznań świadków Z. K. i T. M. oraz zeznań powoda. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i powoda, były one bowiem logiczne, spójne i uzupełniały się wzajemnie a ponadto świadkowie pracowali razem z powodem w spornych okresach i ich zeznania oparte zostały o bezpośrednią obserwację pracy powoda.

Zeznania powoda znajdowały potwierdzenie nie tylko w zeznaniach świadków, ale też w dokumentach w postaci świadectwa pracy, świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach.

W świetle zebranych dowodów uznać należało, że powód pracował w okresie od 2.06.1980 r. do 31.12.1998 r. w Przedsiębiorstwie (...) i okres ten winien zostać zaliczony jako okres pracy w warunkach szczególnych, mimo pewnych rozbieżności między treścią świadectwa pracy i świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach. Na podkreślenie zasługuje tu zwłaszcza fakt, że oba te dokumenty wskazywały jednoznacznie, że powód w spornym okresie wykonywał pracę operatora ciężkiej maszyny drogowej.

Sąd dokonał oceny ustalonego stanu faktycznego w kontekście przepisów art.184 i 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, nr 153,poz.1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 z 1983 r., poz. 43.)

Zgodnie z treścią art. 184. ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32-34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.(art. 184 ust 2)

Zgodnie z treścią art.32 ust 1 cytowanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet.) Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w cytowanym wyżej przepisie, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Z kolei przepisy rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lutego 1983r, które nadal zachowały swoją moc na warunkach określonych w art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Niemniej jednak należy wskazać, iż w przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczeń potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, art. 472 i 473 k.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z powołanymi przepisami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Zaliczenie nieudokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych. Na podstawie powyższego nie ulega wątpliwości, że w postępowaniu o świadczenie emerytalno-rentowe dopuszczalne jest – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 maja 1985 r. (III UZP 5/85) oraz w wyroku z dnia 8 kwietnia 1999 r., (II UKN 69/98, OSNP 2000/11/439).– przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia.

Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r. (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy

wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (por. wyrok SN z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288). Przy ustalaniu długości wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ZUS uwzględnia tylko te okresy, wskazane w świadectwie pracy, w których praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (tak SN w orzeczeniu z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, LEX nr 14630). Przeprowadzenie innych dowodów przewidzianych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność pracy w warunkach szczególnych dopuszczalne jest, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy a ZUS kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument ten nie może zostać sporządzony.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe, w tym przede wszystkim zeznania świadków i ubezpieczonego, pozwoliło na stwierdzenie, iż ubezpieczony w okresie od 2.06.1980 r. do 31.12.1998 r. w Przedsiębiorstwie (...) wykonywał prace w warunkach szczególnych w rozumieniu cytowanego przepisu art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wykonywane przez powoda w spornych okresach prace wymienione zostały w wykazie „A” dziale VI pkt.3 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych) i były pracami o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości.

Sąd uznał, że zeznania świadków przesłuchanych w sprawie są wiarygodne, świadkowie dokładnie opisali charakter pracy wykonywanej przez powoda, ponadto wykonywali pracę w tym samym czasie i w tych samych zakładach , co powód. Nadto ich zeznania znajdują potwierdzenie w dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego.

Ponieważ uznanie przez Sąd za wiarygodne dowodów zaferowanych przez powoda spowodowało zaliczenie spornych okresów jako pracy w warunkach szczególnych, należało też uznać, że ubezpieczony na dzień 31.12.1998r. spełnił warunki stażowe dotyczące pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy stwierdził więc, że zaistniały w niniejszej sprawie przesłanki z art. 32 i 184 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS; oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do przyznania powodowi prawa do emerytury od dnia(...).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Na zasadzie art. 118 ust 1 a ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z uwagi na nieścisłości i braki w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, których wyjaśnienie wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem.

SSO Ewa Milczarek